

**VAGGERYDS
KOMMUN**

Handlingsplan med åtgärder 2026- 2029

Åtgärder för miljömålen.....	3
<i>Målområdet Hållbara transporter och resor.....</i>	<i>4</i>
<i>Målområdet Hållbar samhällsplanering och bebyggelse.....</i>	<i>5</i>
<i>Målområdet Hållbara gröna och blå miljöer.....</i>	<i>8</i>

Åtgärder för miljömålen

I Vaggeryds kommuns miljöprogram för 2026-2029 finns mål och strategier inom de tre målområdena *Hållbara transporter och resor*, *Hållbar samhällsplanering och bebyggelse* samt *Hållbara gröna och blå miljöer*. Miljöprogrammet är beslutat av kommunfullmäktige.

Till miljöprogrammet finns en handlingsplan med åtgärder som ska bidra till att uppfylla målen. Handlingsplanens åtgärder beslutas av respektive nämnd som också ansvarar för genomförandet.

Åtgärderna i handlingsplanen samt mål och strategier kommer att följas upp årligen i miljöredovisningen.

Målområdet Hållbara transporter och resor

Åtgärder för hållbara transporter och resor

Åtgärd: Säkra och tillgängliga cykelparkeringar

Säkra och tillgängliga cykelparkeringar ska finnas vid kommunala arbetsplatser, skolor, förskolor, tåg- och busstationer och utvalda offentliga platser. Respektive förvaltning ansvarar för att inventera cykelparkeringar vid sina arbetsplatser och påtala behovet av om säkra och tillgängliga cykelparkeringar behövs. Tekniska kontoret och kommunledningskontoret ansvarar för att arbeta med cykelparkeringar i samhället. VSBo ansvarar för att alla kommunala bostäder i VSBo:s regi ska ha säkra och tillgängliga cykelparkeringar.

Ansvar: tekniska nämnden, kommunstyrelsen, VSBo, barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden, kultur- och fritidsnämnden

Åtgärd: Verka för ett tankställe med förnyelsebara bränslen

Kommunen ska vara en aktiv part i arbetet med att få aktörer att etablera ett tankställe med förnyelsebara bränslen i kommunen. Kommunen ska vara en samlande part för nätverkande, marknadsundersökningar och utpekade av lämpliga platser för tankställen.

Ansvar: kommunstyrelsen

Åtgärd: Utredda utökning av den kommunala bilpoolen

Vi kör alltför mycket med privata bilar i tjänsten. En av anledningarna till detta är att alla anställda inte har tillgång till kommunens bilar och en utredning kan påvisa om ett utökat antal bilpoolsbilar och andra platser än Skillingehus är aktuella. En utredning av utökning av den kommunala bilpoolen utförs. Utredningen ska bl a innehålla en behovsutredning för antalet bilar och placering av bilpoolens bilar. Utredningen ska utgå ifrån de olika förvaltningarnas behov.

Ansvar: kommunstyrelsen

Åtgärd: Främja fysisk aktivitet och gång- och cykeltrafik

Kommunen ska främja fysisk aktivitet i städer och samhällen genom att genomföra minst två av nedanstående insatser eller andra insatser med motsvarande effekt:

- Främja aktiva transporter, d v s möjligheten att gå eller cykla till och från skolan.
- Främja aktiva transporter, d v s möjligheten att gå eller cykla till och från arbetsplatsen.
- Planera för säkra gång- och cykelvägar
- Utveckla gröna, tillgängliga och trygga lekmiljöer för barn och unga
- Utveckla gröna, tillgängliga och trygga uterum och aktivitetsytor för social samvaro, fysisk aktivitet och hälsosamt åldrande

Ansvar: kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden, tekniska nämnden

Målområdet Hållbar samhällsplanering och bebyggelse

Åtgärder för hållbar bebyggelse och samhällsplanering - energi

Åtgärd: Energikartläggning och energieffektivisering av utvalda fastigheter

Tekniska kontoret och VSBo ska ta fram förslag på vilka energieffektiviseringar som ska utföras under 2026-2029. Under den här åtgärden redovisas de energieffektiviseringar som genomförts inom till exempel belysning, driftoptimering, uppvärmning och andra energieffektiviseringar.

Ansvar: tekniska nämnden, VSBo

Åtgärd: Samverkan med kommunens energi- och klimatrådgivare

För att få nå ut med klimat- och energifrågor till våra invånare, företag och föreningar behövs en tydligare samverkan mellan kommunens energi- och klimatrådgivare samt berörda förvaltningar. Energirådgivning till invånare vid ny- och ombyggnation samt vid köp av tomter kan utvecklas genom god samverkan mellan kommunens bygglovshandläggare, samhällsutvecklare och energi- och klimatrådgivarna. För att kunna öka energirådgivningen till små- och medelstora företag kan samverkan mellan miljöhandläggare och energi- och klimatrådgivarna utvecklas. Energi- och klimatrådgivarna ger även rådgivning till föreningar och en samverkan behövs med kultur- och fritidsförvaltningen som sköter föreningskontakterna. För att nå ut till fler bör en utökad samverkan sker kring aktiviteter, föreläsningar, seminarium som anordnas i både kommunen och av energi- och klimatrådgivarna.

Ansvar: miljö- och byggnämnden, kommunstyrelsen, kultur- och fritidsnämnden

Åtgärd: Avgiftsfria bygglov för solcellsanläggningar och solkarta

Kommunen utreder om det går att införa avgiftsfria bygglov för solcellsanläggningar samt undersöker möjligheten att ta fram en solkarta till hemsidan.

Ansvar: miljö- och byggnämnden

Åtgärder för hållbar bebyggelse och samhällsplanering – luft och kemikalier

Åtgärd: Minska användningen av kreosotstolpar inom eldistributionen

Kreosot från stenkoltjärta innehåller en stor andel polyaromatiska kolväten s k PAH som har visat sig vara cancerogena. Användandet av kreosotimpregnerade stolpar kommer att minska i samband med att luftledning ersätts med markförlagd kabel i en takt av cirka 2000-3000 m/år. Kompositstolpar kommer att användas vid eventuell nyanläggning av luftledning samt i viss mån som ersättning för uttjänta stolpar där luftledningen kommer att behållas.

Ansvar: VEAB

Åtgärd: Fasa ut farliga kemikalier

Syftet med åtgärden är att minska användningen och spridningen av farliga kemikalier. En förteckning över vilka farliga kemiska ämnen som används i verksamheten upprättas i kommunens digitala kemikaliehanteringssystem. Kemikalierna ska riskbedömas och de mest miljö- och hälsofarliga ska fasa ut.

Ansvar: kommunstyrelsen, tekniska nämnden, socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, VEAB, VSBo

Åtgärd: Kemikalieklok skola och fritidshem

Skolorna och fritidshem ska börja arbeta enligt konceptet kemikalieklok förskola/skola. Syftet är att minska antalet kemikalier på fritids och skola och att barnen inte utsätts för onödigt många kemiska riskkällor i skolmiljön.

Ansvar: barn- och utbildningsnämnden

Åtgärd: Plan för miljöanpassning av konstgräsplaner

Utveckla kommunövergripande strategier, riktlinjer för hållbar hantering av konstgräsplaner, i enlighet med Naturvårdsverkets rekommendationer. Kultur- och fritidsförvaltningen ansvarar för arbetet som ska ske i samverkan med föreningslivet och tar hjälp av andra förvaltningar vid behov. Syftet är att säkerställa att konstgräsplaner planeras, byggs, underhålls och avvecklas med hänsyn till miljö, hälsa och ekonomi.

Ansvar: kultur- och fritidsnämnden

Åtgärder för hållbar bebyggelse och samhällsplanering - klimatanpassning

Åtgärd: Systematiskt klimatanpassningsarbete

Kommunen ska ha ett strategiskt klimatanpassningsarbete vilket innebär att frågorna ska integreras i organisationens olika delar, en klimatanpassningsplan ska tas fram och arbetet ska följas upp och utvärderas.

Ansvar: kommunstyrelsen

Åtgärd: Handlingsplan för mest betydande klimatrisker

Kommunen ska arbeta enligt den handlingsplan med klimatanpassningsåtgärder som finns framtagen. Vissa delar återfinns i översiktsplanen och vissa delar i risk- och sårbarhetsanalysen.

Ansvar: kommunstyrelsen

Målområdet Hållbara gröna och blå miljöer

Åtgärder för hållbara gröna och blå miljöer - vatten

Åtgärd: Skapa skyfallstålga samhällen

Åtgärden innebär att simulera dagvattennätets kapacitet för skyfall med datamodell samt att kartlägga allmänna ytor där åtgärder kan ge störst effekt för att förbättra avledning av vatten och avlasta ledningssystemet.

Ansvar: tekniska nämnden

Åtgärd: Åtgärda vandringshinder för fisk och utter

Kommunen ska arbeta med att åtgärda vandringshinder för fisk och utter. Tidigare har en inventering utförts av vandringshinder som finns vid kommunala väg- och vattenpassager, dessa vandringshinder bör åtgärdas. Samverkan ska ske med andra kommuner, Länsstyrelsen och Trafikverket och erfarenheter ska tas tillvara och delas.

Ansvar: tekniska nämnden

Åtgärd: Vattennära mötesplatser i Vaggeryds kommun

Arbetet med projektet Vattennära mötesplatser längs Lagan har pågått sedan flera år tillbaka. Det finns fortfarande platser att stärka och skapa nya vattennära mötesplatser. Under programperioden kan nya vattendrag, sjöar och platser pekas ut.

Ansvar: tekniska nämnden

Åtgärd: Systematiskt arbete med felkoppling av dag- och spillvatten

Syftet med åtgärden är att börja arbeta systematiskt med felkopplingar i dag- och spillvattenledningar.

Kommunen ska systematiskt arbeta med att eftersöka felkopplingar i ledningsnätet. Detta

genom att:

- a) Ta fram en målsättning och en prioritering av områden som ska åtgärdas under programperioden.
- b) Genomföra inventering av områdena i den ordning och hastighet beroende på målsättning.
- c) Åtgärda/få fastighetsägaren att åtgärda felkopplingen.

Åtgärden kommer från Åtgärdsprogrammet Vattnet miljömål 2023-2027

Ansvar: tekniska nämnden

Åtgärd: Minska vattenförluster i dricksvattenledningar

Syftet är att öka takten i arbete med att minska vattenförlusterna i dricksvattennätet. Målet är att läckaget uppgår till max 10 % som ett medelvärde över tre år, till år 2027 eller att läckaget minskar med minst 5 procentenheter under perioden. Åtgärden kommer från Åtgärdsprogrammet Vattnet miljömål 2023-2027.

Ansvar: tekniska nämnden

Åtgärd: Regnvatten används för bevattning

Syftet är att kommunerna delvis ska använda regnvatten för bevattning och på så sätt minska vattenförbrukningen. Alla kommuner ska utreda möjligheten att använda regnvatten för bevattning. Det kan vara genom att anlägga bevattningsdammar. Ska dagvatten användas behöver det renas eller undersökas att det inte är förorenat. Åtgärden kommer från Åtgärdsprogrammet Vattnet miljömål 2023-2027

Ansvar: tekniska nämnden

Åtgärd: Läns-gemensamt nätverk för teknik och processfrågor

Ett nätverk med representanter från samtliga avloppsreningsverk i länet bildas och ses 2 gånger per år. Syftet är att diskutera drift-, process- och teknikfrågor för avloppsrening och på sikt få en bättre avloppsrening i länet. Åtgärden kommer från Åtgärdsprogrammet Vattnet miljömål 2023-2027

Ansvar: tekniska nämnden

Åtgärd Tillsyn med vattenfokus

Miljö- och byggförvaltningen utför tillsyn av olika verksamheter i sitt dagliga arbete. Under 2026-2029 ska förvaltningen redovisa vilka tillsynsinsatser som gjorts med fokus på vatten, till exempel:

- tillsyn av små avlopp och jordbruksföretag
- miljöfarliga verksamheter och förorenade områden som kan påverka vattenmiljön
- tillsyn av utsläppskällor till dagvattnet
- tillsyn på vatten i industriernas insatsplaner
- tillsyn av vattenskyddsområden

Ansvar: miljö- och byggnämnden

Åtgärder för hållbara gröna och blå miljöer - natur

Åtgärd: Utöka naturpedagogiken i kommunen

Genom till exempel Remida kan utomhus- och naturpedagogiken utvecklas och utökas i kommunens skolor och förskolor.

Ansvar: barn- och utbildningsnämnden

Åtgärd: Grönska i den bebyggda miljön

Grönskan i den bebyggda miljön ska öka genom att vi arbetar med grönstrukturplanen som ett kunskapsunderlag och utifrån den utför fysiska åtgärder. Det kan t ex vara att plantera träd, gröna tak/väggar eller öka grönyta och krontäckning på skolgårdar, äldreboenden och centrummiljöer. För äldreomsorgens och funktionshinderomsorgens boenden ska det även fokuseras på skugga och blomsterupplevler.

Ansvar: kommunstyrelsen, tekniska nämnden, VSBo, socialnämnden

Åtgärd: Stärka och skapa gräsmarker

Kommunen ska fortsätta att stärka, skapa och sköta gräsmarker med fokus på biologisk mångfald och pollinatörer. Personal och allmänhet behöver fortsatt utbildas i frågan.

Ansvar: kommunstyrelsen, tekniska nämnden

Åtgärd: Arbeta med invasiva arter på kommunal mark

Arbetet med att bekämpa invasiva arter behöver fortsätta under en lång tid framöver. Arbetet behöver ske systematiskt, vilket innebär att det behöver inventeras bestånd, utföras bekämpningsinsatser, följas upp och kommuniceras.

Ansvar: kommunstyrelsen, tekniska nämnden

Åtgärd: Slå åängarna längs med Lagan (Östermoskogen)

Åtgärden kommer från grönstrukturplanen och syftar till att öka den gröna infrastrukturen och biologisk mångfald. Åängarna längs Lagan vid Östermoskogen ska slås regelbundet. Det medför att en spridningskorridor för gräsmarker skapas söderut och områden binds ihop.

Ansvar: tekniska nämnden

Åtgärd: Skapa barnkammare för groddjur och kräldjur vid Fenix

Det finns ett sumphål nedanför Fenix i anslutning till strandzonen som skulle kunna renas och syresättas för att skapa en barnkammare för groddjur och kräldjur. Åtgärden kommer från grönstrukturplanen.

Ansvar: tekniska nämnden

Åtgärd: Stärk sandödlans habitat söder om Fågelforsdammen

Naturvårdsåtgärder för att stärka sandödlans habitat söder om Fågelforsdammen. Andra platser med sandödlor kan också vara aktuella att stärka.

Ansvar: tekniska nämnden, kommunstyrelsen

Åtgärd: Stärk och utveckla centrummiljöer

En åtgärd i grönstrukturplanen innebär att grönytor ska utvecklas i form av fler upplevelsevärden genom ökad grönska och platser att mötas. Även åtgärder för biologisk mångfald kan inrymmas bland annat genom inramning med lövträd med fokus på en lugn återhämtande miljö.

Ansvar: kommunstyrelsen, tekniska nämnden

Åtgärd: Långsiktig plan för vandringsleder

En långsiktig plan för en hållbar drift och underhåll ska tas fram för de vandringsleder som kommunen ansvarar för. I planen bör det beskrivas vad som behöver utföras, vem som ska utföra arbetet och kostnad för utförandet.

Ansvar: kultur- och fritidsnämnden

Åtgärd: Systematiskt arbete med biologisk mångfald

Ett systematiskt arbetssätt med biologisk mångfald ska etableras i kommunen. Det systematiska arbetet ska inkluderas i verksamhetens befintliga system och rutiner där det är lämpligt. Det systematiska arbetet innebär att kommunen ska organisera, undersöka och följa upp verksamhetens påverkan på biologisk mångfald och ekosystemtjänster i land- och vattenmiljöer.

Ansvar: tekniska nämnden, kommunstyrelsen

Åtgärd: Verka för att stärka skogens olika ekosystemtjänster

Syftet är att skapa förutsättningar för ökad biologisk mångfald och vidmakthållande av ekosystemtjänster genom att verka för ökad variation i skogslandskapet. Åtgärden kan innebära att utföra informationsinsatser eller fysiska åtgärder. I Länsstyrelsens Grön handlingsplan 2025-2029 finns exempel på både informationsinsatser och fysiska åtgärder som kan genomföras.

Ansvar: tekniska nämnden

Åtgärd: Arbete med träd

Träd är en viktig tillgång i våra samhällen och bidrar med många ekosystemtjänster.

- Träd ger skugga, vilket bidrar till ett svalare mikroklimat och lindrar effekten från värmeböljor
- Träd tar upp stora mängder vatten vilket lindrar effekter från översvämning och skyfall
- Träd renar luften i stadsmiljön och bidrar till en bättre luftkvalité
- Träd är hem åt många andra arter såsom insekter, svampar, lavar, fåglar och fladdermöss

Genom att arbeta med att i första hand bevara träd där så är möjligt säkerställer vi att ekosystemtjänster fortsatt kan levereras. Om det inte är möjligt så ska träd som behöver tas ner ersättas. Arbetssätt och rutiner för att arbeta med att bevara och återplantera träd behöver tas fram och följas. Särskilt vikt ska ligga på skyddsvärda träd.

Ansvar: tekniska nämnden

PLATS FÖR ATT GÖRA SKILLNAD

**VAGGERYDS
KOMMUN**